

Souhrnná teritoriální informace Bangladéš

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Dillí (Indie) ke dni 15. 5. 2020
12:43

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.10)
3. Vztahy země s EU (s.14)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.16)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.19)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.22)
7. Kontakty (s.30)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Podkapitoly:

- 1.1. Oficiální název státu, složení vlády
- 1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)
- 1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.
- 1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let
- 1.5. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba
- 1.6. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)
- 1.7. Daňový systém

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Oficiální název státu

Česky:	Bangladéšská lidová republika
Anglicky:	The People's Republic of Bangladesh
Bengálsky:	Gana Prajatantra Bangladesh

Složení vlády

Kabinet se skládá z ministrů se samostatným portfoliem a tzv. státních ministrů s dílčími pravomocemi, spadajícími pod úřad některého z ministrů. Vláda je složena z 25 kabinetních ministrů, 19 státních ministrů a tří náměstků ministrů. Předsedkyně vlády Hasiniová má na starosti ministerstvo veřejné správy, ministerstvo obrany, divizi ozbrojených sil, ministerstvo energetiky a nerostných surovin.

Jméno	
	Ministerstvo
AHM Mustafa Kamal	Ministerstvo financí
Nurul Majid Mahmud Humayun	Ministerstvo průmyslu

Tipu Munshi	Ministerstvo obchodu
M.A. Mannan	Ministerstvo plánování
Md Abdur Razzaque	Ministerstvo zemědělství
Asaduzzaman Khan Kamal	Ministerstvo vnitra
Zahid Maleque	Ministerstvo zdravotnictví a rodiny
Md Tajul Islam	Ministerstvo pro místní správu, rozvoj venkova a družstev
SM Rezaul Karim	Ministerstvo rybářství a domácích zvířat
Md Shahab Uddin	Ministerstvo životního prostředí, lesů a klimatických změn
Saifuzzaman Chowdhury	Ministerstvo půdy
Mustafa Jabbar	Ministerstvo pošt, telekomunikací a informačních technologií
K.M. Mozammel Haque	Ministerstvo pro záležitosti osvobozené války
Bir Bahadur Ushwe Shing	Ministerstvo pro záležitosti Chittagong Hill Tracts
Golam Dastagir Gazi	Ministerstvo textilu a juty
Obaidul Quader	Ministerstvo pozemní dopravy a mostů
Hasan Mahmud	Ministerstvo informací
Dr. Dipu Moni	Ministerstvo školství
Anisul Huq	Ministerstvo práva, spravedlnosti a parlamentních záležitostí
Abdul Kalam Abdul Momen	Ministerstvo zahraničí
Md Nurul Islam Sujon	Ministerstvo železnic
Architect Yeafesh Osman	Ministerstvo vědy a technologií

Sadhan Chandra Majumder	Ministerstvo potravin
Nuruzzaman Ahmed	Ministerstvo pro sociální blaho
Imran Ahmad	Ministerstvo pro zaměstnávání a blaho zahraničních pracovníků

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

- Počet obyvatel: 162 650 853 (odhad 2019)
- Průměrný roční přírůstek: 0,98 % (odhad 2018)
- Průměrný věk: 27,9 let (odhad 2019)

Věková struktura:

věková skupina	počet obyv. (muži)	počet obyv. (ženy)	souhrnně v % z celku
0-14	21 918 651	21 158 574	26,48 %
15-54	46 780 737	49 537 593	59,28 %
Nad 55	11 160 031	11 995 267	14,24 %

Bangladéši se daří snižovat populační přírůstek, který brzdí reálný hospodářský růst země, stále však podle odhadu z roku 2020 připadá 18,1 porodů/1000 obyvatel a 5,5 úmrtí na 1 000 obyvatel.

Národnostní složení

- Bengálci: 98,8 %,
- Domorodé etnické skupiny: 1,2 %

Vláda Bangladéše uznává 27 domorodých etnických skupin v rámci zákona o kulturních institucích pro malé antropologické skupiny z roku 2010.

Náboženské složení

- muslimové (89.1 %)
- hinduisté (10 %)
- ostatní (0,9 %)

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019
HDP (mld. USD)	577	628,4	686,5	690,3	712,14
Meziroční růst HDP (%)	6,5	6,9	7,3	7,9	8,15
HDP na obyv. (v tis. USD)	1 190	1 330	1 532	1 751	1 909
Míra inflace (%)	6,2	5,7	5,7	5,4	5,4
Nezaměstnanost (%)	4,9	4,9	4,1	4,4	4,2

Očekávaný vývoj v teritoriu

Země pokračovala v roce 2019 ve vysokém ekonomickém růstu. Ten bude však v roce 2020 zásadně ovlivněn několika faktory. Prvním z nich je přetrvávající rohingská uprchlická krize. Ani v roce 2019 se nepodařilo pohnout s repatriací Rohingů do Myanmaru. Druhý pokus o zahájení repatriace Rohingů do Myanmaru, plánovaný na 22. srpna 2019, znovu selhal, stejně tak jako tomu bylo 15. listopadu 2018. Přítomnost 750 000 uprchlíků klade enormní požadavky na zajištění jejich živobytí a omezuje vynakládání ekonomických zdrojů.

Dalším faktorem jsou možné nepříznivé klimatické jevy. Země každý rok čelí monzunům způsobujícím rozsáhlé záplavy a sesuvy půdy. Na obnovu poničené infrastruktury a obnovu zemědělství vydává Bangladéš ohromné finanční prostředky, které pak chybí jinde.

Problémem ekonomiky je jednostranné zaměření až závislost na textilním průmyslu, který představuje 80 % BD vývozu. Zemi bude nadále sužovat nedostatek energie a nedostatečně rozvinutá infrastruktura. Těžkosti v procesu industrializace způsobují také takové faktory, jako je nedostatek vody, plynu a pozemků a slabý dopravní systém.

Ten nejzásadnější faktor je pandemie koronaviru, která bangladéšskou ekonomiku zasáhla nebyvalou silou. Světové finanční instituce předpovídají letošní propad HDP a jeho růst v rozmezí 2 – 4 % HDP. Tři hlavní negativní důsledky pandemie na ekonomiku země budou snížení domácí výroby, prudký pokles vývozu a snížení remitencí. V dubnu dosáhl příliv remitencí pouze 1,08 mld. USD, což je 34-měsíční minimum. Předpokládá se, že výše remitencí v roce 2020 poklesne na 14 miliard USD. Export hotového oblečení, hlavního vývozního artiklu země, se v dubnu meziročně snížil téměř o 85 % na 366,58 milionu USD. Již v březnu se snížil meziročně o 30,19 % na 1,97 mld. USD. Celkový export činil v dubnu pouhých 520 mil. USD, což je 40leté minimum. Od března byly zrušeny nebo pozastaveny pracovní zakázky v hodnotě přesahující 3 miliardy USD. Problémem je zvyšující se nezaměstnanost. Bangladéšský institut pracovních studií uvádí, že o práci v důsledku pandemie přišlo o práci již 90 % z 1,5 milionu pracovníků v hotelech a restauracích, 3,32 milionu pracovníků ve stavebnictví, 55 % ze 4,40 milionu pracovníků v dopravě, 57 % z 2,70 milionu domácích pracovníků a 61 % z 10 milionů denních dělníků. Nezaměstnanost zvyšují i migrující pracovníci, jichž se od 26. března vrátilo do země již kolem 200 000 a polovina z nich je bez práce. Další budou následovat, především ze země Perského zálivu, kde je zaměstnáno cca 3 mil. Bangladéšanů, což představuje cca 75 % všech migrujících pracovníků. Podle výzkumné zprávy South Asian Network on Economic Modeling (SANEM) hrozí, že dopady pandemie Covid-19 zdvojnásobí současnou míru chudoby s hodnotou 20,5 % na 40,9 %, tedy na úroveň před 15 lety. Ministerstvo financí nejnověji revidovalo růst HDP v tomto roce na 5,2 % z původně predikovaných 8,2 %, což by znamenalo jedenáctileté minimum. I tak je odhad mnohem vyšší než prognózy Světové banky, MMF či Asijské rozvojové banky. Bangladesh Bank aktuálně předpokládá rychlé zotavení ekonomiky a růst HDP ve fiskálním roce 2021-2022 o 8 %. Pro fiskální rok 2020-2021 banka odhaduje růst HDP o 5,7 %. Devizové rezervy dosahují výše 33 miliard USD. Podle banky do konce tohoto fiskálního roku klesnou na 23,9 %. Banka také predikuje 18% pokles celkového exportu na 32,8 miliard USD. Zůstatek běžného účtu se v letošním roce odhaduje na -7 % HDP a v příštích dvou letech bude pokračovat v záporném pásmu. Asijská rozvojová banka odhaduje, že škody způsobené ekonomice v důsledku koronaviru dosáhnou až 13,3 mld. USD, tj 4,9 % HDP. ADB odhaduje, že pandemie přivede do chudoby dalších 13 mil. lidí, způsobí ztrátu 3,7 milionu pracovních míst a sníží schodek rozpočtu až na 7,5 %. Růst HDP se sníží na 3,8 %, což by bylo nejméně od roku 2002. Průmysl by měl poklesnout o 2 %, služby o 3,5 %. Podle ADB bude ekonomické zotavení Bangladéše záviset na délce lockdownu a míře opatření v boji s koronavirem. Vytváření pracovních míst, zvýšená produkce potravin, podpora obchodu, podpora malých a středních podniků, podpora sektoru služeb a investice do infrastruktur jsou kritickými oblastmi, na které je třeba se zaměřit prostřednictvím fiskálních opatření. Ekonomové se obávají, že koronavirová krize ovlivní také graduaci země z ranku nejméně rozvinutých zemí. Bangladéš má od roku 2021 čelit druhému přezkumnému období a v roce 2024 má OSN přijmout konečné rozhodnutí.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Státní rozpočet v mld. BDT

Období	2014/2015	2015/2016	2016/2017 (mld. USD)	2017/2018 (mld. USD)	2018/2019 (mld. USD)
Celkové příjmy	1672	1895	27,08	31,99	35,41
Celkové výdaje	2 156	2814	39,31	55,35	38,51
Deficit	-484	-919	-12,23	-23,26	-3,10

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,896	1,955	1,751	-2,55	-1,52
Bilance kapitálového účtu (mil. USD)	491	496,1	426,8	-	129
Bilance finančního účtu (mld. USD)	5,2	1,5	1,31	-0,837	2,152
Devizové rezervy (mld. USD)	26,42	29,77	33,66	30,99	32,72
Celkový zahraniční dluh (mld. USD)	23,90	24,38	28,33	33,52	37,84

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní systém v Bangladéši zastřešuje centrální banka Bangladesh Bank. V zemi dále působí celkem 61 bank, z toho mj.

4 znárodněné banky (Agrani Bank, Janata Bank, Sonali Bank a Rupali Bank) a 5 bank kontrolovaných vládou, které jsou odborně zaměřeny (Bangladesh Krishio Bank, Bangladesh Shilpa Bank, Bangladesh Shilpa Rin Sangstha, Bangladesh Small Industries and Commerce Bank – BASIC a Rajshahi Krishi Unnayan Bank). Vedle těchto bank působí ještě v zemi 10 zahraničních bank plus 33 nebankovních finančních institucí. Bangladéš je známý systémem mikrofinancování, kterým se zabývá v zemi kolem 600 organizací.

Bankovní systém je přesycený, velmi křehký, je zatížen nesplácenými úvěry, korupcí a přezaměstnaností. Vysoké úroky a špatná úvěrová politika mají dlouhodobý negativní dopad na ekonomiku země. Nesrovnalosti a problémy různého charakteru v bankovním a finančním sektoru země zasáhly jeho růst, míra expanze sektoru v posledním fiskálním roce 2018-19 již druhý rok po sobě poklesla. Příspěvek k HDP klesl o 0,52 % na 7,38 %. Bankovní a finanční sektor v zemi byl tvrdě zasažen, protože růst úvěrů v soukromém sektoru klesal, nesplacené úvěry rostly a klesal zisk. Sedm státních bank nesplnilo v roce 2019 minimální kapitálový požadavek, což znamená, že potřebují další rekapitalizaci financovanou daňovými poplatníky, aby zůstaly nad vodou. Ministerstvo vytvořilo počátkem roku 2020 komisi pro bankovní reformu, která by přezkoumala zdravotní stav sektoru a přijala nezbytná nápravná opatření.

Výkonná rada Mezinárodního měnového fondu vyjádřila obavy z pokračující špatné finanční situace v bankovním sektoru včetně vysoce rizikových půjček a rostoucího počtu restrukturalizovaných a přeplácených úvěrů. Ředitelé vyzvali k rozhodným krokům k posílení bankovní regulace a dohledu, k reformě státních komerčních bank, zpřísnění kritérií pro přeplánování a restrukturalizaci úvěru, posílení správy a řízení bank a posílení právních systémů k urychlení obnovy půjček.

Pojišťovnictví je z rozhodující části ovládáno společnostmi ve vlastnictví státu (Sadharan Bima Corporation a Jiban Bima Corp.). Soukromé pojišťovací společnosti působí na trhu od roku 1984, největší z nich je Green Delta. V Bangladéši působí 18 životních pojišťoven a 44 neživotních pojišťoven.

Akciový trh je nerozvinutý, obchoduje se přibližně s 200 tituly s nízkou likviditou. Hlavní burzy jsou v Dháce a Chittagongu.

1.7 Daňový systém

Podle analytiků má Bangladéš jednu z nejvyšších sazeb daně z příjmů právnických osob a složitý daňový systém, což odráží investory. Daně z příjmu právnických osob se pohybují v osmi kategoriích. Telekomunikační operátoři, banky a finanční instituce a výrobci cigaret – hlavní plátcí daní – platí daň ve výši 40 % až 45 %. Nejnižší sazbu mají zpracovatelé juty (10 %) a výrobci oblečení (12 %). Obecně platí, že sazba daně z příjmů právnických osob pro nekótované společnosti je 35 % a pro kótované společnosti 25 %. Obchodní komory již několik let požadují snížení daně z příjmů právnických osob.

Od 1.7.2019 platí nový zákon o DPH o čtyřech hlavních sazbách, které se odklánějí od původních jednotných 15 %. Podle

nového systému sazby DPH činí 5 %, 7,5 %, 10 % a 15 %. Experti kritizují, že zavedení tolika sazeb jde proti základům zákona..

Bangladéšský nedostatečný tok příjmů ve srovnání s velikostí ekonomiky a rozvojových prací je velmi znepokojivý. Poměr daní k HDP činil v loňském fiskálním roce 9,2 % a byl jedním z nejnižších na světě a hluboko pod ostatními v regionu. Tento poměr se pravděpodobně v tomto fiskálním roce dále sníží.

Vláda snížila daň z příjmu z vývozu pro všechna odvětví, včetně hotových oděvů, z 1 % na 0,25 %, aby byl vývoz země konkurenceschopný na mezinárodním trhu. Snížená sazba daně zůstane účinná do 30. června 2020.

Podrobnosti k daním je možné získat na stránce <http://nbr.gov.bd/>.

2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Obchodní bilance za posledních 5 let v mld. USD

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz	29,93	33,32	35,91	36,21	40,53
Dovoz	38,22	39,17	42,38	54,46	56,02
Bilance	-8,29	-6,05	-6,47	-18,25	-15,49

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Evropská unie jako celek zůstává hlavním exportním trhem Bangladéše se zhruba 50 % podílu na celkovém vývozu země. V posledním fiskálním roce exportoval Bangladéš do EU zboží za 17,8 miliard USD, dovoz z EU představoval 3,2 miliardy USD.

Pokud jde o jednotlivé země, hlavními exportními partnery jsou: USA, Německo, Velká Británie, Španělsko, Francie, Itálie, Kanada, Japonsko, Nizozemsko a Polsko.

2.3 Komoditní struktura

V bangladéšském vývozu má absolutní převahu vývoz oděvů a oděvních výrobků. Dále následují zemědělské produkty,

kožené zboží, juta a výrobky z juty, farmaceutické výrobky, chemické výrobky a keramické výrobky. U položek dovozu hrají hlavní roli stroje a strojní zařízení, ropné produkty, paliva, zemědělské výrobky, bavlna, příze a hnojiva.

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

V následujících 15 letech chce mít Bangladéš 100 zón volného obchodu (EPZ - Export Processing Zones). EPZ. Schváleno jich již bylo 79 a v provozu je již zhruba 50.

Společnosti, které působí v těchto zónách, většinou mají daňové úlevy, snazší a spolehlivější přístup k potřebným zdrojům energií a v neposlední řadě mohou využívat mnohem jednodušší úřední postupy a další výhody. Tyto zóny spravuje samostatná instituce Bangladesh Export Processing Zone Authority (BEPZA), viz <http://www.bepza.gov.bd/>.

Úřad pro ekonomické zóny (Bangladesh Economic Zones Authority - BEZA) plánuje zavést velkorysý pobídkový balíček, který by posílil investiční klima země a přilákal více zahraničních investorů do ekonomických zón v období po koronaviru. BEZA předložil Úřadu předsedy vlády návrhy konkrétní politiky podpory a pobídek zahraničním investorům. Podle návrhu může být zahraničním společnostem, které přemístí svou výrobu do Bangladéše, povoleno dovážet použité stroje a zřídit své továrny v zemi. Průmyslovým jednotkám, které budou zřízeny ve vládních ekonomických zónách v roce 2023, může být na 10 let poskytnuto osvobození od daně z příjmu právnických osob. BEZA rovněž vyzval osvobození z daně z přidané hodnoty při pronájmu pozemků zahraničním společnostem za účelem výstavby továren. Doporučuje, aby vláda uhradila 50 % nákladů na zřízení ústředních čistíren odpadních vod v ekonomických zónách.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Přímé zahraniční investice hrají v posledních letech důležitou roli při modernizaci bangladéšské ekonomiky. Očekává se, že investice do země se zvýší a růst HDP bude zrychlen díky komplexním plánům a programům rozvoje infrastruktury, rychlé elektrifikaci, diverzifikaci energie, rozvoji komunikačních systémů a informačních technologií.

Příliv přímých zahraničních investic (PZI) do země činil v roce 2019 celkem 3,05 mld. USD. Z hlediska sektorového čistého přílivu PZI nejvíce přitahoval energetický sektor, následovaly telekomunikace, textil a oděvy, potraviny a stavebnictví. Nejvyšší částka přímých zahraničních investic pocházela z V. Británie, následované Norskem, Spojenými arabskými emiráty, Spojenými státy a Hongkongem.

Mezi nejdůležitější nadnárodní společnosti přítomné v zemi patří Beximco, Square, Akij Group, Ispahani, Navana Group, Transcom Group atd.

Podle Bangladesh Investment Development Authority představují pro investory do budoucna největší potenciál oděvní průmysl, obuvnický průmysl, zemědělství, IT sektor, lehký průmysl, farmaceutický průmysl, energetika, mrazírenský průmysl, řemeslná výroba, keramika, turistika.

Od února 2020 obdržel BEZA investiční návrhy ve výši 20,50 miliard USD od 151 místních a zahraničních podnikatelských subjektů. Částka asi 3 miliardy USD již byla investována do několika zvláštních ekonomických zón. Přibližně 5,78 miliardy USD přijde jako přímá zahraniční investice od společností v Číně, Jižní Koreji, Japonsku, Indii, Singapuru, Velké Británii, Austrálii, Malajsii a USA. Zbývajících 12,13 miliard USD bude investováno 60 místními společnostmi.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Pravidla vstupu pro zahraniční investory nejsou i přes proklamace vlády o potřebě zahraničních investic až tak jednoduchá. Získání licencí je zdoluhavé, vláda často uplatňuje ochranářský systém. Zvláště obtížné je získat povolení v sektorech, jako jsou výroba zbraní, střeliva a obranných zařízení, výroba energie v atomových elektrárnách, tisk cenin a ražba mincí. V Bangladéši neexistuje žádný zákon, který by ochránil investorské společnosti v případě vyřazení z burzy z důvodu selhání promotérů nebo sponzorů.

V srpnu 2017 vláda rozhodla umožnit přímé zahraniční investice v sektoru oděvů ve specializovaných ekonomických zónách (SEZ). Vláda by měla zavést dva nebo tři modely zvláštních ekonomických zón a zároveň poskytnout dostatek zařízení zahraničním investorům, aby přilákaly čerstvé PZI. Podle vládního odhadu musí země přilákat ročně průměrně 6,7 miliardy dolarů PZI, aby do roku 2021 přešla do středně příjmových zemí.

V květnu 2018 centrální banka zjednodušila a racionalizovala proces prodeje cizích kapitálových investic do veřejných i soukromých subjektů s cílem přilákat do Bangladéše více přímých zahraničních investic (PZI). V rámci racionalizace a zjednodušení prodeje budou kupující a prodejci muset podepsat memorandum o porozumění (MoU) předtím, než požádají Bangladéšskou banku (BB) o schválení převodu akcií.

V červenci 2018 došlo k zahájení služeb tzv. One Stop Service (OSS). Místní i zahraniční investoři získají povolení k zahájení podnikání do dvou měsíců. Investoři obdrží veškerá oprávnění v co nejkratší době prostřednictvím jediné instituce. Toto opatření by mělo přinést růst přímých zahraničních investic. Služba "one-stop" je internetová a virtuální, investoři si mohou podat žádost prostřednictvím jedné webové aplikace, kde mohou zároveň sledovat průběh jejího

vyřizování.

Příliv přímých zahraničních investic klesl v roce 2019 o 15,57 % na 3,05 miliardy USD, což představuje pokles o 562 milionů ve srovnání s 3,61 miliardami USD v roce 2018. Ekonomové, vládní úředníci i podnikatelé tento pokles vysvětlují pomalejším globálním ekonomickým zotavováním, nedostatkem politik a připravenosti přitáhnout zahraniční investory.

Domácí ekonomové dlouhodobě označují přátelské podnikatelské klima, daňovou reformu a dlouhodobou politickou podporu za nejdůležitější prvky pro přilákání více zahraničních investic. Zdůrazňují význam řešení nespokojenosti investorů, větší koordinace agentur a změny myšlení politických činitelů vůči zahraničním investorům. Je ještě třeba zlepšit problémy v komunikaci a logistické infrastrukturu, reformovat těžkopádný daňový rámec, zefektivnit pracovní trh, institucionální rámec, inovační kapacitu a komplexnost procedur při zakládání a provozování podnikání.

Podle Světové banky se nejistota v oblasti regulace stala hlavní překážkou pro investování v zemi. Hlavním problémem je nejistota v oblasti vlastnických práv, která má mnoho forem - od hrozby přímého vyvlastnění aktiv až po politická a regulační opatření. Časté změny v rozhodování o zvyšování cen pohonných hmot, elektřiny, plynu a bankovních úrokových sazeb ponechává podnikatele v dilematu, pokud jde o přijímání rozhodnutí o dalších investicích. Investoři se také obávají špatného přístupu k informacím o pravidlech a předpisech, nepříznivých a často náhlých změn zákonů a předpisů a nedostatku účinných mechanismů stížností.

Informace o investičních pobídkách lze získat na stránkách Board of Investment www.boi.gov.bd. Na těchto webových stránkách je uveřejněn také zpracovaný „Průvodce pro investora“.

3. Vztahy země s EU

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

Vztahy Bangladéše s EU se datují až k roku 1973 a nové úrovně partnerství dosáhly uzavřením Dohody o spolupráci v roce 2001 (EC-Bangladesh Cooperation Agreement). Tato dohoda výrazně rozšířila rámec vzájemné kooperace přes spolupráci v oblasti obchodu a ekonomického rozvoje, dále na lidská práva, tzv. good governance nebo spolupráci v oblasti životního prostředí. V Dháce je přítomna Delegace EU, která byla otevřena v roce 1989.

V období 2014 - 2020 se vztahy EU-Bangladéš soustředí na tři hlavní sektory:

- Posilování demokratického způsobu vládnutí
- Potravinová a nutriční bezpečnost
- Vzdělávání

EU je také jedním ze tří největších zahraničních donorů. Takzvaný Country Strategy Paper (CSP), který byl hlavním dokumentem řídícím vztah EU-BD v letech 2007-2013, určil jako priority pro poskytování zahraniční finanční pomoci: zdravotnictví, vzdělání, lidská práva a good governance, obchod a ekonomický rozvoj, potravinovou bezpečnost a krizový management.

Více informací na: https://eeas.europa.eu/delegations/bangladesh/926/bangladesh-and-eu_en

3.2 Obchodní vztahy země s EU

EU je dlouhodobě největším vývozním trhem pro bangladéšské zboží. Bangladéš profituje z preferenčního zacházení ve prospěch nejméně rozvinutých zemí, která je známa také pod názvem "Everything but Arms" (EBA). EBA zaručuje Obecný preferenční systém (Generalised Preferential System) po časově neurčené období a není podrobována pravidelnému přezkumu. Bangladéš má díky tomuto systému jednostranně pozitivní obchodní bilanci s EU. V posledním fiskálním roce exportoval Bangladéš do EU zboží za 17,8 miliard USD, dovoz z EU představoval 3,2 miliardy USD.

Podrobné statistiky lze najít na: https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details_bangladesh_en.pdf

Při jednáních mezi EU a Bangladéšem EU nabádá ke zlepšení celních sazeb a celních postupů, což pomůže Bangladéši vytvořit pozitivní investiční prostředí, které by přispělo k zajištění udržitelného hospodářského růstu. EU vyzývá, aby bangladéšská vláda podnikla kroky vedoucí ke zvýšení dovozu z EU do Bangladéše. V současné době různé tarify a netarifní bariéry brání vstupu kvalitních evropských produktů do Bangladéše. EU také prosazuje potřebu úplné a řádné realizace dvoustranných dohod o zamezení dvojího zdanění, odstranění investičního stropu v odvětví služeb a zlepšení poskytování služeb v přístavu Chittagong a na letišti v Dháce. Problémem je netransparentní daňový režim a režim DPH. EU také nabádá ke zlepšení bangladéšského soudního systému s cílem zajistit okamžité a účinné vymáhání smluv.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Ve vztahu k méně rozvinutým zemím je ze strany EU uplatňován zmíněný systém GSP a Bangladéš je zahrnut pod iniciativu **Vše kromě zbraní** (Everything But Arms, EBA), což je opatření Evropské unie, díky kterému jsou osvobozeny od cla všechny dovozy do EU z nejméně rozvinutých států (Least Developed Countries) s výjimkou zbraní.

Evropská unie má své zastoupení v Bangladéši, vůči němuž realizuje víceletý program rozvojové spolupráce, na jehož základě Bangladéš obdrží do roku 2020 rozvojovou pomoc v hodnotě 700 mil. USD.

EU poskytuje pomoc rohingským uprchlíkům a hostitelským komunitám. Od roku 2017 vyčlenila Evropská komise na pomoc uprchlíkům a hostitelským komunitám přibližně 115 milionů EUR. Humanitární pomoc EU se zaměřuje na potravinovou pomoc, podporu výživy, čistou vodu a hygienická zařízení, přístup ke zdravotní péči, jakož i zvýšené ochraně nejzranitelnějších skupin.

V únoru 2019 Bangladéš a Evropská unie podepsaly dvoustrannou dohodu o financování programu rozvoje lidského kapitálu 2021 (HCDP21). Celková částka programu činí 205 milionů EUR, z toho 150 milionů EUR na primární vzdělávání, 50 milionů EUR na technické a odborné vzdělávání a školení a 5 milionů EUR na doplňkovou podporu pro oba sektory.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Obchodní obrat v tis. USD za posledních pět let:

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz (z ČR)	47 903	42 771	34 628	53 845	46 863
Dovoz (do ČR)	306 498	408 382	475 221	568 750	595 335
Bilance	-258 595	-365 611	-440 593	-514 904	-548 472
Obrat	354 401	451 153	509 849	622 595	642 198

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Hlavní položkou vývozu v r. 2019 bylo mléko a smetana, se značným odstupem následují syrovátka; vysílací přístroje pro rozhlasové nebo televizní vysílání; tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně; pletací stroje. Další položky jsou marginální.

Hlavní položku dovozu v roce 2019 tvoří z 95 % textilní zboží (trička, svetry, kalhoty, košile, obleky, dětské oděvy, bundy, kostýmy, prádlo) a obuv, v omezené míře dále kožené výrobky, ryby a korýši.

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Český statistický úřad nemá informace o rozsahu výměny služeb mezi Bangladéšem a ČR.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Ve sledovaném období nebyl v Bangladéši založen žádný společný podnik, nepůsobí zde ani zastoupení žádné české firmy. Z bangladéšské strany je výrazný zájem o zakládání společných podniků, ale problémem je nejistota českých partnerů investovat v této, z jejich pohledu, nestabilní zemi. Navíc bangladéšská strana je schopna maximálně nabídnout stavební pozemek a omezený zdroj energie. Další veškerá zátěž při zakládání společného podniku by ležela na investorovi.

Množí se dotazy českých firem na prověření bangladéšských společností, které je osloví po internetu s nabídkou spolupráce (př. obchodní zastoupení) a žádostí o pozvání do Čech. V těchto případech ZÚ Dillí vždy doporučuje obezřetnost.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvo obchodu Bangladéše podepsaly v Praze dne 21.5.2019 mezivládní dohodu o podpoře obchodu a ekonomické spolupráci.

Dne 11.12.2019 byla v Praze podepsána mezivládní dohoda o zamezení dvojímu zdanění a o zabránění daňovému úniku a vyhýbání se daňové povinnosti.

V dubnu 2017 byla zahájena jednání o dohodě o obranné spolupráci. Charakter dokumentu byl na základě žádosti bangladéšské strany změněn na memorandum o porozumění. Konečný text je stále předmětem jednání.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Zahraniční rozvojová spolupráce se pro Bangladéš nerealizuje. V roce 2019 byl pro Bangladéš schválen jeden malý rozvojový projekt nazvaný „Zlepšení postavení žen ve společnosti posílením jejich schopnosti ovlivňovat vlastní budoucnost“. Realizátorem byla Prova Society, příspěvek činil 403 663,- Kč. Projekt byl zaměřen na školení 450 zemědělců o moderních kulturačních technikách, chovu koz a produkci vermi kompostu. Kromě toho byly pro farmáře zajištěny stroje na sklizeň a zpracování rýže a pšenice a semena rýže a zeleniny.

MZV schválilo v dubnu 2019 humanitární pomoc určenou rohingským uprchlíkům ve výši 173 000 USD. Projekt ochrany nejzranitelnějších dívek a žen v uprchlických táborech c Cox's Bazar měl realizovat Člověk v tísni. Vzhledem k problémům organizace s registrací pobočky v Bangladéši však projekt nemohl být nakonec realizován a alokované finanční prostředky byly vráceny zpět.

Pro rok 2020 byl schválen jeden malý lokální projekt nazvaný „Rekonstrukce komunitní základní školy a zvýšení hygieny v okrese Rangmati Hill“. Vzhledem ke koronaviru byla jeho realizace zrušena.

V roce 2020 realizuje v rámci humanitární pomoci nevládní organizace Diakonie ČCE ve spolupráci s bangladéšskou organizací RDRS Bangladesh projekt ve výši 5 723 078,08 Kč nazvaný „Budování odolnosti rohinských uprchlíků a hostitelských komunit skrze humanitární pomoc, ochranu životního prostředí a podporu mírového soužití v oblasti Cox's Bazaar, Bangladéš“. Projekt bude probíhat v části uprchlického tábora č. 18 a rozšířené části č. 20 v oblasti Ukhia a také v přilehlých hostitelských komunitách. Zaměřen bude na 4 klíčové oblasti: voda, hygiena a sanitace; sociální a zdravotní podpora komunit; životní prostředí; repatriace.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

- Obranný průmysl

Rozpočet bangladéšské armády je každoročně navyšován a poskytuje proto prostor pro dodávky vybavení zejména pro bezpečnostní složky státu. I pro české firmy může být výhodou, že bangladéšské orgány usilují o diverzifikaci svých partnerů pro vojenskou spolupráci a zároveň rozšíření portfolia dodavatelů v oblasti obranného průmyslu. S cílem podpořit tento proces je v současné době sjednáván dvoustranný smluvní dokument o obranné spolupráci.

V červnu 2019 realizoval ZÚ Dillí ve spolupráci s Honorárním konzulátem České republiky v Dháce projekt ekonomické diplomacie nazvaný „Podnikatelská mise do Bangladéše – prezentace českého obranného a bezpečnostního průmyslu“. Cílem projektu bylo představit české zbrojařské společnosti vysokým představitelům bangladéšských ozbrojených sil, ministerstev a institucí působících v oblasti obranných a bezpečnostních technologií a zároveň podpořit jejich kontakty s místní podnikatelskou sférou. Podnikatelskou misi tvořili zástupci společností Excalibur Army, PAMCO Int., CS Soft, URC Systems, Czech Aviation and Training Center a MESIT. Bangladéšská strana má zájem především o české letouny, lehké pěchotní ruční zbraně, munici do ručních zbraní, lehká obrněná kolová vozidla, nákladní speciály, komunikační technologie a ochranné rušiče proti nástražným výbušným systémům.

- Civilní letecký průmysl

Poptávka po letecké dopravě je daná rozlohou Bangladéše a limitovaným rozsahem železniční a silniční sítě a vytváří potřebu výstavby nových letišť, případně potřebu rozšíření či modernizace letišť stávajících. České firmy se mohou uplatnit zejména v segmentech letecké infrastruktury a zvýšení bezpečnosti letového provozu (radary). Totéž platí o potřebě letadel, a to i letadel menších rozměrů, která jsou vyráběna i v ČR. K úspěchům leteckého průmyslu v regionu by mohly dále přispět dodávky tzv. mobilních letišť.

- Energetický průmysl

Zájem o restrukturalizaci a modernizaci energetického sektoru souvisí s potřebami zvyšující se průmyslové produkce a zároveň s tlakem na snížení devastace vlastního životního prostředí. I když se celkový instalovaný výkon elektrické energie postupně zvyšuje, je produkce elektřiny stále v deficitu ve srovnání s poptávkou. Bangladéš má zájem o společné investice do projektů v oblasti vodních elektráren v těchto zemích. Podle zprávy kodaňské výzkumné firmy Ramboll ze srpna 2017 hrozí zemi v blízké budoucnosti akutní nedostatek plynu, když zásoby plynu postačí zhruba do roku 2038. Řešením je průzkum potenciálních pobřežních ložisek a zvýšení zásob, výměna zemního plynu pro domácí vaření zkapalněným ropným plynem, potrubní dodávky zemního plynu ze sousedního Myanmaru a Indie jakožto střednědobé opatření a dovoz z Turkmenistánu a Íránu jakožto dlouhodobé řešení. Jednou z alternativ překlenutí energetické krize jsou rovněž obnovitelné zdroje energie. Podíl off-grid solárních fotovoltaických systémů se v posledních několika letech výrazně zvýšil. Perspektivním trendem jsou solární systémy využívané v domácnostech. Ve výstavbě je také první jaderná elektrárna v zemi. Jedná se o elektrárnu Rooppur o plánovaném výkonu 2,4 GW. Na výstavbě se podílí Indie a Rusko.

Perspektivními obory podnikání jsou zejména dodávky zařízení pro energetiku (náhradní díly). Nabízí se možnosti zapojení českého průmyslu do činností spojených s přípravnými pracemi a následnou vlastní těžbou zemního plynu. S rozvojem těžby zemního plynu souvisí možnost dodávek zařízení pro jeho těžbu, zpracování a distribuci. V blízké budoucnosti se otevrou rovněž nové obchodní příležitosti spojené s těžbou uhlí, kde má Bangladéš přibližně stejné možnosti jako indické Západní Bengálsko, s těžbou uhlí však teprve začíná. Bangladéš postupně přechází také na jadernou energii, kde mohou české firmy formou subdodávek uplatnit své know-how. Vzhledem k plánu na zvýšení podílu fotovoltaické energie se slušné vyhlídky nabízejí v dodávkách solárních systémů. Ve hře mohou být i investiční celky. V roce 2019 pokračovala jednání ŠKODA PRAHA a FANS o zakázce na výstavbu nové paroplynové elektrárny projektu Bheramara uvedenými firmami. Do nabídky je zapojeno MF ČR, ČEB a EGAP.

- Textilní průmysl

Páteří bangladéšského průmyslu je textilní průmysl. Jeho dovoz zároveň tvoří hlavní pilíř obchodní výměny mezi ČR a Bangladéšem. Logický je tedy zájem na navýšení vývozu českých textilních strojů do Bangladéše, což by bylo v souladu s tradicí vzájemného obchodu v minulosti, kdy ČR dodala do Bangladéše řadu investičních celků a textilních strojů, a zároveň pomohlo diverzifikovat vzájemnou obchodní výměnu v tomto odvětví. Tomu odpovídá i studie Světové banky, ve které byly identifikovány nejslibnější sektory pro investování v Bangladéši: plastické hmoty, lehký průmysl, obuvnický průmysl a kožedělný průmysl.

- Zemědělský a potravinářský průmysl

V případě Bangladéše existuje poptávka po technologiích v potravinářském průmyslu, zejména na zpracování ovoce, zeleniny, v mlékárenském (výrobky z mléka a syrovátky) a konzervářském průmyslu, nebo technologie na zpracování nápojů. Bangladéš se potýká s nedostatkem techniky pro kvalitní a rychlé zpracování zemědělské produkce, často v důsledku klimatických podmínek přijde část zemědělské produkce nazmar. Podle vyjádření Bangladesh Investment Development Authority představuje pro investory do budoucna vysoký potenciál zejména mrazírenský průmysl. Zemědělství se podílí na tvorbě HDP cca 15 % a Bangladéš má v mnoha ohledech ideální podmínky pro zvýšení vlastní zemědělské produkce. Extenzivní zemědělství vyžaduje větší množství umělých hnojiv a se zvyšující se spotřebou roste i poptávka po zařízeních na jejich výrobu.

- Železniční a kolejová doprava

Bangladéš se potýká s kontinuálním nárůstem vlastní populace, s čímž kontrastuje málo rozvinutá dopravní infrastruktura v zemi: poptávána jsou zařízení na stavbu mostů, silnic, železnic a dodávky zařízení pro železniční dopravu a železničních komponentů. Velkým problémem je přetížená a chaotická doprava zejména v hlavním městě Dháce. Z tohoto hlediska je perspektivní koncept smart city.

5.2 Kalendář akcí

ČR a Bangladéš udržují přátelské a bezproblémové vztahy, avšak s poměrně nízkou intenzitou vzájemných stykových akcí.

V květnu 2019 navštívil ČR ministr obchodu Bangladéše Tipu Munshi, který jednal s místopředsedou vlády a ministrem průmyslu a obchodu ČR Karlem Havlíčkem. Ministr Havlíček vyjádřil v průběhu jednání zájem o spolupráci v oblasti výroby elektřiny, vzdělávání a odborné přípravy, ICT, juty a v dalších sektorech. Tipu Munshi vyzval Českou republiku, aby investovala do 100 speciálních ekonomických zón v zemi, které nabízejí mnoho politických pobídek. Podnikatelé z České republiky mohou investovat do odvětví oděvů, kůže, léčiv, lehkého strojírenství a ICT.

VZÚ Dillí Milan Hovorka navštívil Dháku v červnu 2019 v rámci Projektu ekonomické diplomacie zaměřeného na prezentaci firem v oblasti obranného a bezpečnostního průmyslu. Sešel se s náměstký ministerstev zahraničních věcí, obrany a financí, velením armády a představiteli Národní rady příjmů a Úřadu civilního letectví, se kterými projednal některé aktuální otázky týkající se dvoustranné spolupráce, smluvní úpravy vztahů mezi oběma zeměmi a aktivit firem účastnících se PROPED.

V říjnu 2019 se 4. ročníku Konference uživatelů L-39 pořádané 9. - 10. 10. 2019 v Bratislavě za Bangladéš zúčastnili zástupci bangladéšského letectva Ahmed Sharif a Ashik Imran.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej
- 6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu
- 6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku
- 6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu
- 6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 6.6. Trh veřejných zakázek
- 6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka
- 6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba
- 6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)
- 6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR
- 6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Pomoc v orientaci na trhu mohou poskytnout obchodní komory, např. Bangladéšská federace obchodních a průmyslových komor (Federation of Bangladesh Chambers of Commerce and Industry, FBCCI) nebo Dhaka Chamber of Commerce and Industry, které může být nápomocná při analýze obchodních příležitostí. Před jejich kontaktováním je vhodné věc koordinovat se ZÚ Dillí nebo přímo konzultovat s Honorárním konzulátem ČR v Dháce.

Jako v jiných asijských zemích, tak i v Bangladéši je třeba do obchodních aktivit zapojit místního konzultanta, který rozumí místnímu trhu a má nezbytné konexe. Pro uzavření obchodu je nezbytný osobní styk, Bangladéšané nejsou zvyklí uzavírat obchody na dálku. Vyjednávání je poměrně zdlouhavé, většinou je třeba několika obchodních jednání, kdy dojde k navázání „přátelského vztahu“. Obchodní jednání bývají delší, než je zvykem na Západě, tj. začínají typickými konverzacemi o počasí, sportu, rodině obchodníka apod. Důležitým (pozitivním) faktorem jsou dárky, které si Bangladéšané rádi vyměňují (např. sladkosti, suvenýry z cizích zemí), a jejich potenciální partneři by proto měli této skutečnosti věnovat pozornost.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Vláda Bangladéše provádí politiku tržně orientované ekonomiky. Podporuje dovozy určené k rozvoji klíčových odvětví průmyslu. Kontrola dovozu se projevuje v rozdílné úrovni výše cel a v uplatňování dodatečného cla u některých výrobků. Na druhé straně osvobozuje od DPH výrobky a služby, na jejichž rozvoji má zájem. Podrobnosti jsou uvedeny v kapitole Daňový systém.

Podmínky pro dovoz zboží jsou poměrně liberální a hlavně sledují cíl urychlit modernizaci země. Navíc Bangladéš má jen malou výrobní základnu a většinu výrobků musí dovážet. Dovozní politika sleduje zjednodušení celních tarifů, potlačení dovozů luxusního zboží zavedením zvláštní vyšší sazby, zjednodušení dovozů moderních technologií a umožnění výhodných dovozů pro exportně orientovanou odvětví průmyslu a dovozů kvalitního vybavení pro zdravotnická zařízení.

V souladu s dohodami WTO vláda provedla nezbytné změny v celním zákoně z roku 1969 a formulovala pravidla pro zahájení šetření a uložení cla na antidumpingová, vyrovnávací a ochranná opatření.

Tarify zůstávají hlavním nástrojem obchodní politiky Bangladéše. Celní plán je zveřejněn na začátku každého rozpočtového roku a je považován za nedílnou součást celního zákona z roku 1969. Celní sazby lze nalézt na stránkách bangladéšského celního úřadu:

<http://www.bangladeshcustoms.gov.bd/>

Celní zákon Bangladéše také stanoví Alternativní řešení sporů (ADR).

Celkově možno konstatovat, že bangladéšská ekonomika patří mezi poměrně otevřené ekonomiky, trh je relativně dobře zásoben (ve velkých městech) také zbožím z dovozu.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

K otevření kanceláře (Liaison Office) je třeba získat povolení Board of Investment, které poskytuje poradenské služby, postará se o výběr umístění a poskytne informace o postupu při zakládání firmy. Veškeré informace včetně příslušných formulářů jsou přehledně zpracovány na webových stránkách www.boi.gov.bd.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Při propagaci výrobků je možno využívat internetu, i když jeho rozšíření ještě není dokonalé. Bangladéští partneři ocení tištěné materiály (v angličtině).

Informace o výstavách a veletrzích v Bangladéši je možno nalézt na webových stránkách Export Promotion Bureau www.epb.gov.bd, na webech bangladéšského ministerstva obchodu, <http://www.mincom.gov.bd/> nebo na stránkách Board of Investment, www.boi.gov.bd či na webech obchodních a průmyslových komor, jako je <http://www.fbcci-bd.org/fbcci>.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Bangladéš je členem WTO ve skupině nejméně rozvinutých zemí. Jeho zákonodárství na ochranu duševního vlastnictví není plně kompatibilní se zákony vyspělých zemí.

V září 2017 meziministerská schůzka rozhodla o připojení Bangladéše ke Smlouvě o patentové spolupráci (Patent Cooperation Treaty – PCT), mezinárodní smlouvě spravované Světovou organizací duševního vlastnictví zahrnující 145 smluvních zemí. PCT je jednou ze tří smluv o ochraně práv duševního vlastnictví. Vláda zároveň přijala iniciativy vedoucí k tomu, aby se stávající zákony o právech duševního vlastnictví (PDV) přizpůsobily ochraně místních inovací, vynálezů a výtvorů. Podle Asociace softwarových a informačních služeb v Bangladéši (BASIS) zákon o autorských právech z roku 2005 a patentový zákon z roku 2011 nejsou dostatečné k zajištění ochrany inovací, vynálezů a výtvorů. Stávající zákony o ochraně duševního vlastnictví musí být aktualizovány a pozměněny.

V oblasti práv duševního vlastnictví vláda přijala iniciativy, jejichž cílem je změnit a zavést nové právní předpisy v souladu se Smlouvou TRIPS. Národní politika duševního vlastnictví 2018 byla již schválena kabinetem. Navrhovaný celní zákon z roku 2018 rovněž obsahuje ustanovení o kontrole, zabavení a zadržování zásilek padělaného nebo pirátského zboží.

Problematika ochrany duševního vlastnictví patří do portfolia ministerstva průmyslu (Ministry of Industries, Department of Patents and Designs) a ministerstva pro kulturní záležitosti (Ministry of Cultural Affairs, Copyright Office).

6.6 Trh veřejných zakázek

Informace o nově vypsaných veřejných zakázkách je možno získat na webových stránkách EU v Dhace https://eeas.europa.eu/delegations/bangladesh_en a dalších stránkách:

<http://www.globaltenders.com/government-tenders-bangladesh.php>

<http://www.tendersinfo.com/global-bangladesh-tenders.php>

<http://www.alltender.com/>

<http://www.tenderbazar.com/>

www.dpp.gov.bd/bgpress/index.php/document/tenders/139

ZÚ Dillí zasílá informace o tendrech pravidelně Hospodářské komoře ČR a Svazu průmyslu a dopravy.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Využívání místních soudů se nedoporučuje pro vysokou korupci a pomalost. Naprosto nejdůležitější podmínkou pro působení v teritoriu je navázat spolupráci s místním kvalitním konzultantem. Při sjednávání kontraktu se doporučuje dohodnout platbu neodvolatelným, potvrzeným akreditivem.

Problémy mohou vyplývat především ze špatně dohodnutých platebních podmínek, a to zvláště u nových, neznámých firem. Při navazování nových obchodních kontaktů je nutno pečlivě zvažovat pozvání k jednáním do České republiky. Je třeba zvážit, zda je skutečně nutné, aby na osobní inspekci nově nakupovaného výrobku přicestovalo do ČR několik bangladéšských „ředitelů“. Český partner si musí ohodnotit důležitost kontraktu a nutnost takové návštěvy. Každopádně se osvědčuje vyžádat si od bangladéšského partnera konkrétní obchodní údaje a reference na jeho předchozí obchodní

činnost.

Potenciálním rizikem je politická a bezpečnostní situace v Bangladéši. Překážky v podnikání a investování v Bangladéši kladou především časté výpadky elektřiny vedoucí k zastavení výroby, špatná infrastruktura, korupce, nepředvídatelné výkyvy cen a časté celonárodní stávky (tzv. hartály), které narušují obchodní plány.

V praxi bude ale většina problémů souviset se specifiky místního (rozvojového) trhu. Je nutno počítat se zaměstnáváním místního konzultanta, který pomůže překonat byrokratické překážky.

Některé zahraniční firmy v poslední době ukončily svou činnost v zemi a stěžovaly si na obtížnou vymahatelnost kontraktů, byrokracii a nepružný soudní systém. Případné investice doporučujeme realizovat ve zvláštních exportních zónách, viz výše.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Bangladéš je muslimská země a je třeba dodržovat všechna pravidla chování, která z toho vyplývají. Pátek je dnem pracovního klidu. Do mešit je pro muže většinou volný přístup, je nutné však zout obuv a rozhodně se doporučuje oblékat dlouhé kalhoty. Fotografovat se doporučuje pouze se svolením místních hlídačů.

Smlouvání v obchodech je běžnou záležitostí, v některých místech je dokonce nutné, neboť požadované ceny často několikanásobně přesahují skutečnou hodnotu zboží. Místní trhy jsou otevřeny 7 dní v týdnu, obvykle od 10 hodin do cca 21 hodin.

Státní svátky v r. 2020

01.01.	Nový rok
21.02.	Den mučedníků & Den bengálského jazyka - Shahid Dibash (Language Martyrs' Day)
17.03.	Bangabandhu Day
26.03.	Den nezávislosti

09.04.	Shab-e-Barat
14.04.	Bengálský Nový rok
01.05.	Svátek práce
07.05.	Budha Purmina/Vesak
20.05.	Night of Destiny
22.05.	Jumatul Bidah
24.05	Eid-ul-Fitr
25.05.	Eid-al-Fitr Holiday
26.05.	Eid-al-Fitr Holiday
31.07.	Eid-ul-Azha
01.08	Eid-ul-Azha Holiday
02.08	Eid-ul-Adha Holiday
11.08.	Janmashtami
15.08.	National Mourning Day
29.08.	Ashura
25.10.	Durga Puja
29.10.	Maulud Nabi (narozeniny Proroka)
16.12.	Den vítězství
25.12.	Vánoce

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Bangladéš nemá v ČR vlastní zastupitelský úřad, pro ČR je přiakreditován jeho úřad v SRN a pro některé úkony a informace lze využít i bangladéšské velvyslanectví v rakouské Vídni.

Velvyslanectví Bangladéšské lidové republiky:

Dovestrasse 1, 10587 Berlin

Telefon: 004930-398 97 50

Fax: 004930-3989 7510

E-mail: info@bangladeshembassy.de

Web: www.bangladeshembassy.de

Pokud cestujete do Bangladéše z Indie, je možné požádat o vydání víza na ZÚ Bangladéše v Novém Dillí:

<http://www.bdhcdelhi.org/>

Vízum do Bangladéše je možno získat na velvyslanectví Bangladéše v cizině nebo po příjezdu na letišti za poplatek 40 EUR nebo 50 USD zpravidla na dobu 1 měsíce. Na vydání víza po přiletu není právní nárok, doporučujeme proto opatřit vízum před cestou.

Do Bangladéše je možné vstoupit jak po zemi, tak letecky.

Přihlašovací povinnost neexistuje, kromě případů, že občan hodlá v Bangladéši zůstat i po skončení platnosti uděleného víza. V takovém případě je nutno se zaregistrovat u "Foreigners Registration Office, 30 New (Outer) Circular Road, Dhaka".

Žádosti o prodloužení víza přijímá po předchozí registraci "Immigration and Passport Office, Shantinagar Road, Dhaka (tel. 008802/401539), a to denně v 8 hodin ráno (kromě pátku) zpravidla na dobu 1 měsíce.

Bangladéš je muslimská země a je třeba dodržovat všechna pravidla chování, která z toho vyplývají. Pátek je dnem pracovního klidu. Do mešit je pro muže většinou volný přístup, je nutné však zout obuv a rozhodně se doporučuje oblékat dlouhé kalhoty. Fotografovat se doporučuje pouze se svolením místních hlídačů. Ženám se doporučuje volné oblečení zakrývající kolena a ramena, nedoporučuje se nošení šortek, sukní nad kolena nebo tílek.

Ve větších městech hrozí drobná pouliční kriminalita, podvody, kapesní krádeže. Doporučuje se nepřijímat žádné jídlo ani

nápoje od neznámých lidí. Je nutné bedlivě střežit peníze a cestovní pas. Většina obyvatelstva ve větších městech hovoří alespoň částečně anglicky.

Bangladéš je muslimskou zemí s politicky velmi aktivním obyvatelstvem. Časté jsou protestní stávky, které někdy přecházejí do násilností, při nichž se anonymní dav může obrátit i proti cizincům. Doporučuje se vyhýbat se většímu shluku lidí, veřejným shromážděním, být patřičně oblečen, nekonzumovat veřejně alkohol. Není vhodné pouštět se do náboženských diskusí s místními obyvateli. Cizincům se doporučuje sledovat místní tisk a vyhýbat se oblastem, kde demonstrace probíhají.

V Bangladéši existují území, kam je přístup cizincům zakázán nebo se nedoporučuje. Je vhodné se vždy před cestou informovat na aktuální stav.

V jihovýchodní části země se nachází oblast Chittagong Hill Tracts, kde může být pohyb omezen dle aktuálních nařízení místních úřadů. Při cestě do této oblasti je třeba se informovat u místních úřadů a případně si vyřídit potřebná povolení.

Omezený pohyb je i v oblasti Cox's Bazar, kde se v současné době nachází několik uprchlických táborů, ve kterých se nachází přibližně 750 000 rohingských uprchlíků ze sousedního Myanmaru.

Vhodná doba pro cestování je od října do dubna. Nedoporučuje se cestovat od května do září, neboť je období dešťů, které může přinést záplavy, tornáda a s tím spojené výpadky proudu a další komplikace.

Bliže viz https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/banglades/cestovani/index.html.

Vzhledem k opatřením v důsledku pandemie koronaviru jsou výše popsané vízové procedury pozměněny. Aktuální informace lze najít na <https://www.mzv.cz/newdelhi/cz/ko/info/koronavirus/banglades.html>

V Bangladéši je omezeno zaměstnávání cizinců, v rámci firmy nesmí jejich počet překročit 5 % všech zaměstnanců. Zahraniční pracovník může v Bangladéši pracovat pouze pět let. K práci v Bangladéši je nutné pracovní vízum a povolení. Žádost o vízum je třeba podat na nejbližším zastoupení Bangladéše (Bangladéš nemá v ČR rezidentní zastoupení, nejbližší velvyslanectví Bangladéše je v Berlíně), podrobnější informace lze nalézt na: <http://www.bdesh.info/info/visas.asp>. Pracovní povolení vyřizuje bangladéšské ministerstvo vnitra www.mha.gov.bd.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Ve větších městech lze najít zdravotní péči na přijatelné úrovni, přestože hygienické standardy zdravotnických zařízení jsou v porovnání s evropskými zvyklostmi výrazně nižší. Ve venkovských oblastech je situace mnohem horší.

Obecně platí, že do Bangladéše by měly jezdit pouze osoby v dobrém zdravotním stavu a vybavené příslušnými očkováními. Je vhodné si s sebou vzít pravidelně užívané léky a navštívit v případě potřeby pouze renomovaného, anglicky mluvícího lékaře. Zdravotní péči si zahraniční návštěvníci musí hradit v hotovosti. Je proto vhodné mít dostatečnou finanční zásobu a před cestou sjednat zdravotní pojištění. Zdravotní péči je lépe vyhledávat u soukromých zdravotnických zařízení.

7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Pro Bangladéš je věcně příslušné velvyslanectví České republiky v Dillí. Její zájmy v Bangladéši jsou podporovány prostřednictvím honorárního konzulátu.

Velvyslanectví ČR v Dillí:

Embassy of the Czech Republic
50-M, Niti Marg, Chanakyapuri
New Delhi – 11002, India
Telefon: +91-11-24155200
Fax: +91-11-24155270
E-mail: newdelhi@embassy.mzv.cz (obecný), commerce.delhi@mzv.cz (obchod), consular.delhi@mzv.cz (konzulární)

Úřední hodiny konzulárního a vízového oddělení: pondělí až čtvrtek 9.00 - 11.00 hodin (pro veřejnost)

Honorární konzulát České republiky v Bangladéši:

Honorary Consulate of the Czech Republic
Monem Business District
Level 2, East Tower
111, Bir Uttam C.R. Dutta Road
Dhaka -1205, Bangladesh
Tel.: + 88 -02-9676855, 9665534, 9668638, 8610679
Fax.: +88-02-9612012
Email: dhaka@honorary.mzv.cz

Web: www.czechrepublicbd.com

Úřední hodiny honorárního konzulátu byly stanoveny na neděli až čtvrtek od 10:30 do 12:30 a honorárním konzulem ČR v Bangladéši byl jmenován na podzim 2014 A.S.M. Mohiuddin Monem.

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

V Bangladéši dlouhodobě nepůsobí žádný oficiálně vyslaný zástupce českých institucí.

Kontakty:

- Ve struktuře MZV ČR spadá bilaterální relace ČR – BD pod teritoriální Odbor států Asie a Pacifiku, tel.: +420 224 181 264.
- Obchodní relace BD – ČR spadá rovněž pod Odbor ekonomické diplomacie (OED), tel.: +420 224 181 139.
- Na MPO ČR lze kontaktovat Odbor zahraničně ekonomických politik II, tel: +420 224 852 400.

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Telefonní kód země: +880, na policii 8-665-513, záchranná zdravotnická služba má číslo 199 a hasiči 9-555-555.

7.4 Internetové informační zdroje

- Vláda a propojení na jednotlivá ministerstva: www.bangladeshgov.org
- Úřad premiérky: www.pmo.gov.bd
- Bangladesh Institute of Development Studies: www.bids.org.bd/
- Business Info Bangladesh: www.bizbangladesh.com/
- Board of Investment: www.boi.gov.bd
- Dhaka Chamber of Commerce: www.dhakachamber.com
- Delegation EU v Dháce: www.eudelbangladesh.org
- Dhaka Chamber of Commerce and Industry: www.dhakachamber.com/
- Federation of Bangladesh Chambers of Commerce and Industry: www.fbcci-bd.org/
- Centrální banka: <https://www.bb.org.bd/>

